

Handläggare: Jacky Cohen

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
sammanträde 101119

Svar på skrivelse

Förslag till beslut

Skrivelsen anses besvarad.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Mats Claesson
avdelningschef

Rolf Lindell (S), Marion Sundqvist (MP) och Per Hamnström (V) har i bifogad skrivelse tagit upp barnantalet i förskolornas grupper.

Antalet inskrivna barn i förskolan i Stockholm ökade med cirka 2 000 mellan 2008 och 2009 till cirka 45 000 barn. Under perioden 2005 till 2009 har antalet inskrivna barn ökat med mellan fem och sex procent per år. Ökningen ställer krav på utbyggnad och kreativa lokallösningar.

Förskolan har ett dubbelt uppdrag, dels att göra det möjligt för småbarnföräldrar att förvärvsarbeta och studera, dels att bedriva en pedagogisk verksamhet som främjar barns utveckling och lärande.

Föräldrar kan ansöka om förskoleplats när som helst under året och har dessutom möjlighet att välja förskola. Det kan därför vara stora variationer i efterfrågan på plats från förskola till förskola och från månad till månad. Det finns förskolor i stadsdelsområdet där det alltid finns lediga platser samtidigt som det finns förskolor där det alltid är kö.

Med åren har förskolan getts en utvidgad pedagogisk inriktning. Läroplanen för förskolan har förtydligats och kompletterats med nya mål och även förskolläraernas pedagogiska ansvar har lyfts fram.

Förskolans dubbla uppgifter får vissa konsekvenser för variationer i barngruppernas storlek från förskola till förskola. Stadsdelsnämnden ansvarar för skollagens barnomsorgsgaranti som innebär att föräldrar har rätt till förskoleplats inom 3-4 månader efter ansökan, förutsatt att barnet fyllt ett år.

I Östermalms förskoleverksamhet varierar barngruppernas storlek beroende på föräldrarnas önskemål om plats, barnomsorgsgarantin, lokalernas utformning, barnens ålder och behov och personalens kompetens. Sedan ett antal år tillbaka verkar förvaltningen för att barnantalet och sammansättning i förskolornas grupper ska följa dels årsplaneringen på förskolan och anpassas till de pedagogiska aktiviteterna och de teman som verksamheten arbetar med och dels förändringarna i föräldrarnas efterfrågan på platser under året.

Inskrivningstalen och indelningarna i småbarns respektive storbarnsgrupper varierar därför från termin till termin. Barnomsorgsgarantin måste följas och kan förvaltningen inte

klara garantin genom förskoleutbyggnad är en lösning att ta in fler barn på befintliga förskolor. Det är förskolecheferna som gör bedömningen hur många barn man kan ha och upprätthålla en god kvalitet i verksamheten. Förvaltningen stödjer förskolorna i sitt uppdrag och följer utvecklingen bl.a. genom kontinuerlig dialog med förskolecheferna och genom månadsrapporter och tertialrapporter. Förvaltningen fortsätter samtidigt att bygga ut förskoleverksamheten i takt med befolkningsförändringar och efterfrågan.

Förvaltningen delar uppfattningen i den nyreviderade läroplanen att de som leder den dagliga verksamheten och har det pedagogiska ansvaret på en förskola också ska ha inflytande över sitt eget arbete. Barngruppens storlek och sammansättning bör ses som ett bland flera pedagogiskt redskap och tillåtas att variera. Det förutsätter en minskad detaljstyrning.

Det förutsätter även att ett flexibelt arbetssätt tillämpas i förskolorna såväl i utnyttjandet av lokalerna som i variation av barngrupperna under dagen. Det vill säga att gruppkonstellationerna varierar under olika delar av dagen och veckan beroende på aktivitet. Barn delas in efter intresseområden, aktiviteter och åldrar. Alla grupper är flexibla och varje dag delas barnen in i mindre grupper. Barngruppernas sammansättning och storlek bestäms således för att tillgodose det enskilda barnets och gruppens behov i relation till förskolans uppdrag. Förskolan avgör, utifrån lokala förhållanden, vilken gruppstorlek och vilken personaltäthet som är den lämpligaste.

Förvaltningens erfarenhet idag är att barngruppernas sammansättning följer årsplaneringen på förskolan och anpassas till de pedagogiska aktiviteterna och de teman som verksamheten arbetar med. Antalet barn i grupperna 1-3 år samt 4-5 år är i praktiken färre än det antal barn inskrivna i stadens dataregistreringssystem. En 1-3 års grupp bestående exempelvis av 15 inskrivna barn delas in under dagen och varje dag i en mindre grupp av 3 åringar och en grupp 1-2 åringar.

Förvaltningen anser att barngruppernas storlek börjar precis som klasstorlek i skolan att bli ett förlegat mått, eftersom man numera arbetar flexibelt med olika gruppkonstellationer under olika delar av dagen och veckan beroende på aktivitet. Att ett visst antal barn är inskrivna per avdelning avspeglar således inte alltid dynamiken i förskolans arbetssätt och barnens faktiska vistelsetider. Det finns, enligt Skolverket, inga belägg för att det skulle finnas någon gruppstorlek eller personaltäthet som är den optimala i alla sammanhang. En gruppstorlek eller personaltäthet som är lagom i en förskola behöver inte vara det i en annan. Barngruppernas sammansättning och storlek bestäms för att tillgodose det enskilda barnets och gruppens behov i relation till förskolans uppdrag. Förskolan avgör, utifrån lokala förhållanden, vilken gruppstorlek och vilken personaltäthet som är den lämpligaste.

Inom ramen för ovan beskrivna strategi och arbetssätt verkar förvaltningen och förskolecheferna för att följa kommunfullmäktiges riktmärke att småbarnsgrupper inte bör ha fler än 14 barn och att storbarnsgrupper inte bör ha fler än 18 barn. Att ge alla barn tillgång till en förskola som ser varje barns förmågor, lust och vilja att lära och utvecklas är en huvuduppgift för Östermalms kommunala förskolor. Förskoleverksamheten har de senaste åren ökat beredskapen inför efterfrågeökning av platser. För att uppfylla barnomsorgsgarantin har lokalerna setts över och där det finns kapacitet utökas grupperna under terminerna samtidigt som antalet pedagoger ökas och arbetssättet anpassas. När tillgången på lediga platser är stor såsom det är på hösten i anslutning till sexåringarnas skolstart sänks antalet barn åter till det rekommenderade antalet.